

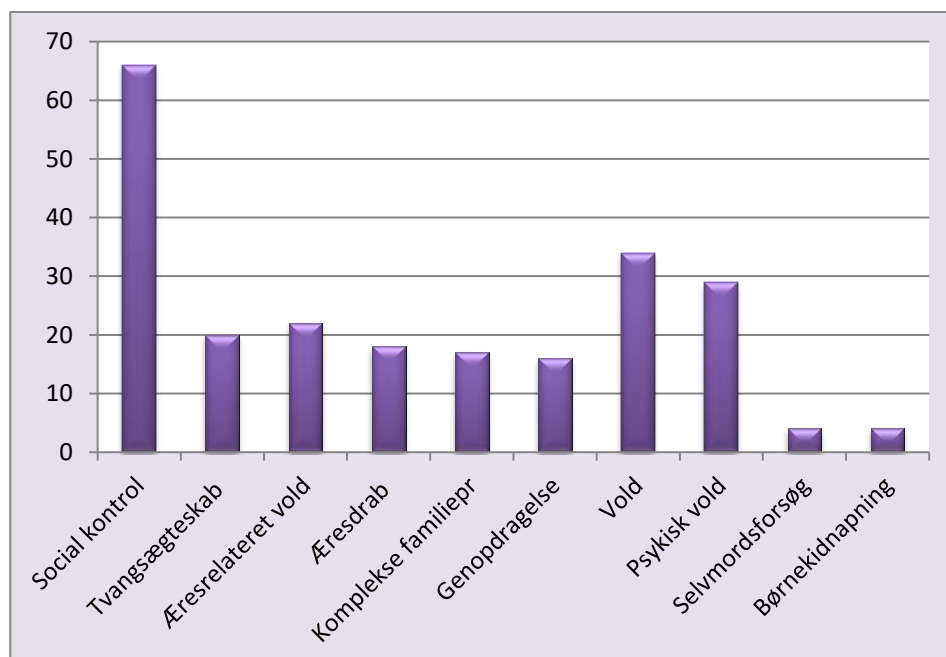
Årsrapport for Etnisk Konsulentteam 2012

Etnisk konsulentteam er forankret i Center for Forebyggelse og Rådgivning, og er et bydækkende tilbud til ansatte i Københavns kommunes socialforvaltning. Da Etnisk Konsulentteam er VISO leverandør bruges teamet også af kommuner rundt om i landet. Fagfolk kan henvende sig til Etnisk Konsulentteam, hvis de sidder med en sag, hvor en ung med etnisk minoritetsbaggrund er i konflikt med sin familie og denne konflikt er relateret til deres etniske minoritetsbaggrund. Etnisk Konsulentteam tilbyder sparring, rådgivning, undervisning og konfliktmægling. Man kan læse mere om Etnisk Konsulentteam på www.etniskkonsulentteam.dk.

Sagerne

Etnisk Konsulentteam blev i 2012 kontaktet 801 gange i konkrete personsager, hvilket er en stigning på 34 procent i forhold til 2011. Disse henvendelser omhandlede 127 børn og unge. I Etnisk Konsulentteam kan inddragelse i en personsag være 20 minutters telefonsamtale, men det kan også være forskellige former for konsulentbistand. Der er således sager, der både rummer adskillige telefonrådgivninger af professionelle omkring den unge, konsulentbesøg, netværksmøder, konfliktmøglingsmøder etc. Vi ser en klar tendens gennem de senere år til, at vi bliver inddraget mere i de sager, vi er en del af. I år har vi således været på 81 konsulentbesøg, gennemført Signs of safety 20 gange og deltaget i 18 mæglingsmøder. Det er dog stadig telefonisk rådgivning der fylder mest. I 2012 ydede vi 671 gange rådgivning telefonisk eller per mail.

Henvendelsesårsager

Social kontrol optræder i næsten alle sager, men er kun registreret i statistikken, hvis det besluttet har været en henvendelsesårsag. Det meste af den kontrol, vi har mødt i år, har været meget voldsom. En 16 årig, der bliver fulgt til og fra skole, fordi far har hørt, at pigen er blevet set med en cigaret i hånden. En 27årig kvinde, der ikke må arbejde som SOSU for sin far, fordi hun så skal røre ved mænd. En 16 årig gymnasieelev, der ikke må lukke døren til sit værelse, fordi forældrene skal kunne holde øje med, at det er lektier, han laver på computeren.

Voldsomme trusler har optrådt i mange af de sager, vi har været inde over som en del af kontrollen. Som eksempelvis den 16årige pige med irakisk baggrund, som fik at vide af sin far: "Hvis du ikke stopper med at se din danske kæreste, bliver du sendt til Irak i næste uge og tvangsgift." En stor del af de unge, vi møder er bange for at blive tvangsgift, slået, sendt til forældrenes hjemland, eller for at familien slår hånden af dem. Nogle har set både deres mor og søskende blive slået gennem hele deres opvækst. Og andre har set storesøster fået banket hovedet ned i bordet igen og igen, fordi hun kom et kvarter for sent hjem. Eller de har hørt om andre, der pludseligt var tvunget ind i et ægteskab, de ikke ønskede. Mange af de sager, vi bliver inddraget i, er startet med, at en pige har søgt hjælp hos fagfolk, fordi hendes forældre har opdaget, at hun har kontakt med drenge.

Det kan være dilemmafuldt at rådgive og vejlede i sager, hvor unge udsættes for social kontrol: Hvor meget kan og skal vi som kommune blande os i forældres opdragelsesform i forhold til eksempelvis køn, kærester og seksualitet? Når vi står i disse dilemmaer ved sagssparring, rådgivning eller undervisning, holder vi fokus på de helt konkrete tegn, der er på, at den unge mistrives. Enhver kommune er ansvarlig efter Serviceloven for at skride ind, hvor børn og unge mistrives, udsættes for misbrug eller omsorgssvigt. Der ud over er vi blevet opmærksomme på, hvordan FNs børnekonvention kan være givtig at trække på, når det skal vurderes, om den sociale kontrol, den unge udsættes for, er noget, vi som kommunen kan og skal blande os i.

FNs børnekonvention fastslår at:

"Intet barn må udsættes for vilkårlig eller ulovlig indblanding i sit privat- og familieliv, sit hjem eller brevveksling eller ulovlig angreb på sin ære eller omdømme" (artikel 16)

"Deltagerstaterne skal respektere barnets ret til tankefrihed, samvittigheds- og religionsfrihed" (artikel 14)

"Ret til foreningsfrihed og forsamlingsfrihed. Barnet har ret til frit at deltage i foreninger eller forsamlinger (...)" (Artikel 15)

"Barnets ret til hvile, fritid og deltagelse i kulturelle og kreative aktiviteter". (artikel 31)

Børnekonventions rettigheder gælder for alle børn uanset race, køn, religion, politisk og anden overbevisning, oprindelse, økonomiske forhold, handicap, fødsel eller anden status (Artikel 21). De rettigheder, som barnet kan påberåbe sig på baggrund af Børnekonventionen gælder også i familien.

Etnisk Konsulentteam har i 2012 haft 20 sager om tvangsægteskaber. I 5 tilfælde var det en frygt pigen havde, men uden nogen reel trussel. I 7 tilfælde var der reelt trusler om tvangsægteskab, og i 8 tilfælde var de unge blevet tvangsgift. Kun en af de piger, der havde været udsat for tvangsægteskab var under 18 år. Af de unge, der frygtede eller blev truet med tvangsægteskab, var 4 over 18, de andre var ned til 14 år gamle. Kun to sager omhandlede mænd, hvilket undrer os, da Als Research undersøgelse ”Ung i 2011 – nydanske unges oplevelse af social kontrol, frihed og grænser” viste, at lige så mange mænd som kvinder frygter tvangsægteskab. Hovedparten af sagerne om tvangsægteskab omhandlede unge med mellemøstlig eller sydasiatisk baggrund.

Etnisk Konsulentteam har i 2012 haft 22 sager om æresrelateret fysisk vold og 34 sager om vold, hvor volden ikke har været udløst af noget, vi vil betegne som æresrelateret. Vi møder ofte voldsudøvende forældre, som selv er blevet opdraget med vold og udsat for overgreb som børn eller under torturophold i et fængsel i hjemlandet. Vi møder forældre, som tror på vold som opdragelsesmiddel, og vi møder forældre, hvor volden udføres i affekt som følge af post traumatisk stress syndrom eller anden psykisk sygdom. Det er meget ofte far eller brødre, der er voldsudøvere, men det kan også være andre (for det meste) mandlige familiemedlemmer. De fleste sager, vi har været inde over, har været meget voldsomme. I enkelte tilfælde er der ”bare” tale om en lussing, men i mange sager er det unge, der er blevet gennemtæsket med ledninger, bøjler, grydeskeer og støvsugerslanger. Eksempelvis var vi inde over en sag, hvor en 16årig pige var blevet gennemtæsket af sin storebror og far, fordi de havde tjekket hendes mobil og havde fundet et billede af en dreng.

Den psykiske vold har også været henvendelsesårsag i 29 sager, men man kan ofte sige, at den sociale kontrol har karakter af psykisk vold, som beskrevet ovenfor. Mange af de unge, vi møder, bliver ikke elsket betingelsesløst. Tvært i mod skal de unge gøre sig fortjent til forældrenes kærlighed ved at opføre sig på en bestemt måde, som familien har udstukket. For at få forældrenes accept og blive elsket skal de fleste af de piger, vi møder, indordne sig familiens køns- og aldershieraki, og pigerne fortæller os, at det er bandlyst at stille spørgsmålstejn ved forældrenes religion eller luften tanken om, at man er ateist. En del af de piger, vi møder, har fået at vide, at hvis de ikke følger familiens normer, værdier og religion, vil forældrene aldrig se dem mere, og nogle bliver truet med vold og drab. Det får pigerne til at føle, at de ingen eksistensberettigelse har i deres forældres bevidsthed. Hvad gør det ved børn og unge at vide, at de ikke er værd at elske, bare fordi de er dem, de er? Vi møder unge, som er både fysisk, psykisk og kognitivt skadede af at vokse op i psykisk vold. Vi møder mange unge, som ikke klarer sig godt i skolen, og som hænger ud med de ”forkerte” venner.

Komplekse familieproblemer fylder også i år en del i de sager, vi har været inde over. Det dækker over mange slags familieproblemer – f. eks. forældres skilsmisse der går ud over børnene, kvinder der ikke kan flytte fra deres ægtefælde fordi svigerfamilien f. eks. truer dem, eller fordi de så mister deres opholdstilladelse.

Vi har i 2012 haft 16 sager om genopdragelsesrejser. De fire af dem var blevet sendt på genopdragelse, mens de andre fordelte sig ligeligt mellem unge, der var blevet truet med hjemsendelse eller genopdragelse, og unge der bare frygtede det. 3 af de unge var mellem 18 og 21, resten var under 18 – en var kun 11 år.

Kun en af de sager vi har haft om genopdragelse/ hjemsendelse i år, har omhandlet en dreng, resten har været piger. 4 af dem havde forældre fra sydasien, 1 fra Balkan – resten af dem havde forældre fra Mellemøsten.

Selvordstanker eller forsøg har fyldt i fire af de sager, vi har haft. Der var pigen der sprang ud fra anden sal, fordi hun nok ikke længere var jomfru. Pigen der skar i sig selv, fordi den verden hun levede i af trusler, angst og kontrol var for overvældende. Unge med psykiske problemer har fyldt meget i vores statistik år, og vi har i adskillige sager rådet til en psykologisk udredning, fordi de unges opførsel er så påfaldende modsætningsfyldt og svær at tolke. Desværre må vi sige, at vores indtryk er, at en del af de unge, vi møder, har taget voldsom skade af den sociale kontrol, og alt det de har levet i i så mange år.

Børnekidnapning har vi haft fire sager med, som især har været fædre, der er stukket af med børnene til deres oprindelsesland.

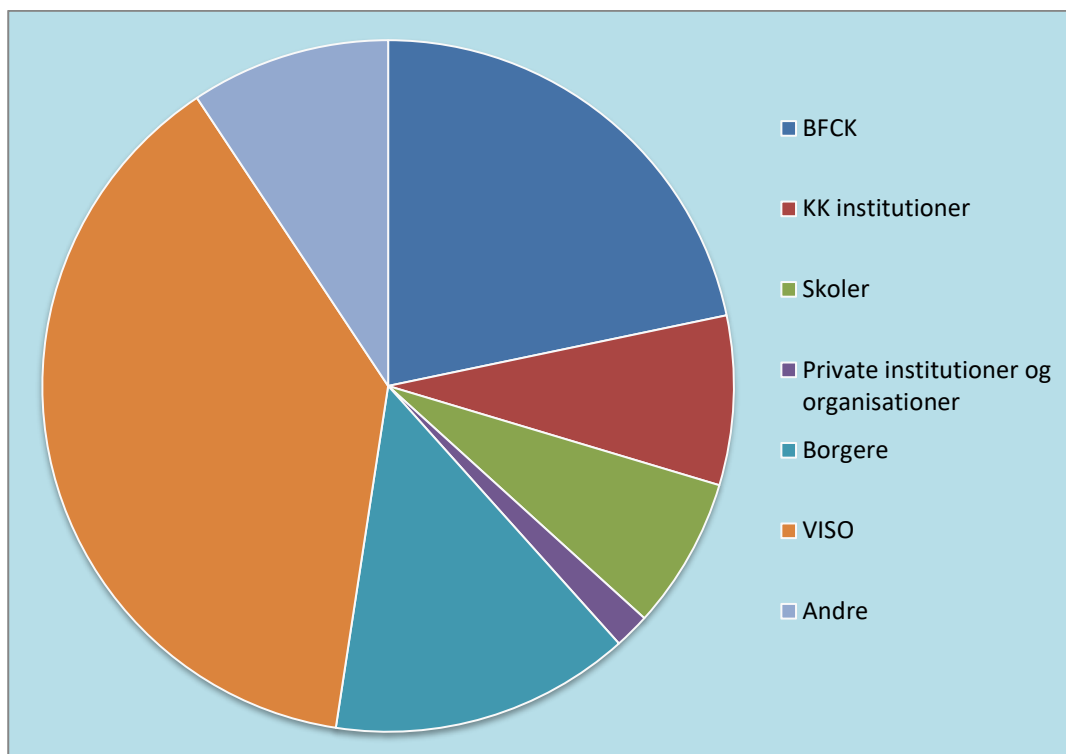
*Endeligt har vi haft sager, der har omhandlet helt **andre ting**. Vi har haft 4 sager omhandlende incest, 1 der omhandlede selvskadende adfærd, og en der omhandlede skilsmisse. Vi antager, at incest fylder mere, end vi ser her. Vi ved fra både Rehabiliteringscenter for etniske unge (RED) og fagfolk på området, at de unge ikke fortæller om incest med det samme, men først når de føler sig trygge i relationen med sagsbehandler eller pædagog. Da vi ofte kun er med i starten af en sag, hvor en unge lige har åbnet op for at fortælle om den voldsomme sociale kontrol og vold, hun har været udsat for, får vi ikke nødvendigvis kendskab til, hvad den unge løbende åbner op for, eksempelvis om incest.*

Familierne vi møder

Ligesom sidste år, må vi sige at problemerne, vi ser, i de familier vi arbejder med, ofte er mangeartede og komplekse. De fleste familier, vi møder, bærer præg af, at de har få ressourcer og er forholdsvist isolerede, især i forhold til det danske samfund. Det er ofte familier, hvor et eller flere familiemedlemmer har post traumatisk stress syndrom, andre psykiske lidelser og misbrug. Vi møder stort set aldrig familier, hvor der kun er tale om æresrelaterede problemstillinger, og det gør det ekstra udfordrende for fagfolk at hjælpe familien.

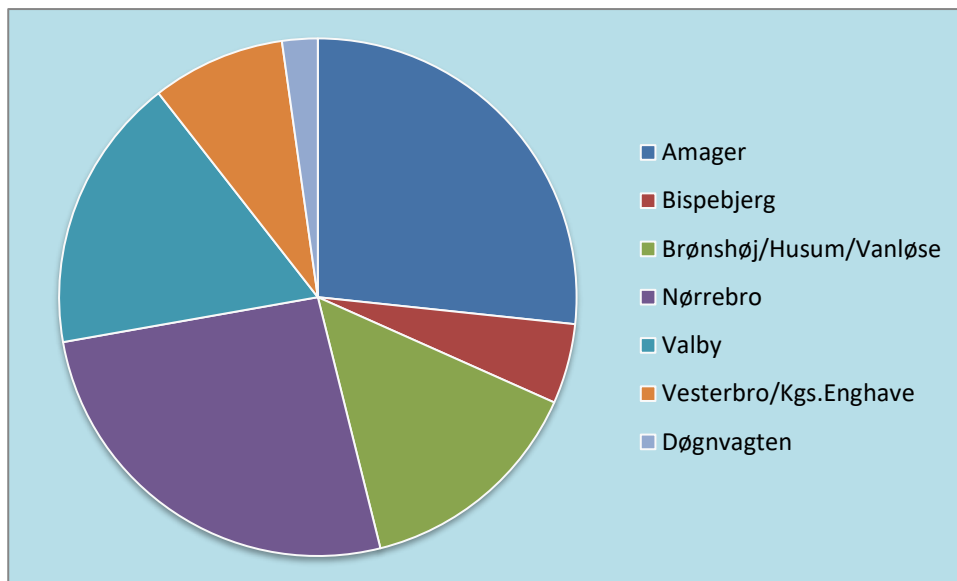
Forældrenes manglende fokusering på børnenes følelser og psykiske behov kan ud over en autoritær opdragelsesform hænge sammen med, at forældrene aldrig selv har talt med nogen om følelser, og de ved derfor ikke, hvordan man gør. Den manglende evne til at "se" sine børn kan også hænge sammen med forældrenes traumer. At være traumatiseret eller psykisk syg har ofte meget store konsekvenser, og man kan bl. a. have meget svært ved at føle kærlighed – selv til ens egne børn – og til at sætte sig i andres sted.

Fordeling på rekvirenter

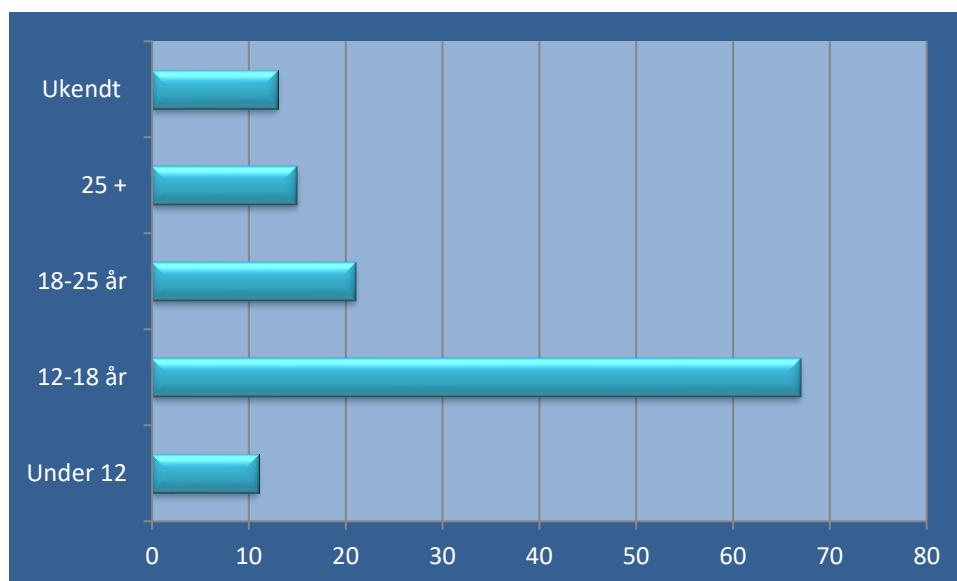
Som det fremgår af diagrammet, fylder henvendelser fra VISO mere og mere. Der er ingen tvivl om, at vi kan mærke, at flere kommuner og VISOs konsulenter er blevet opmærksomme på, at vi kan bruges gennem VISO. I sommer vedtog regeringen en national strategi til bekæmpelse af æresrelaterede konflikter. Der er afsat 24 millioner til bekæmpelse af disse, og det fremgår af strategien, at VISO skal sætte fokus på bekæmpelse af æresrelaterede konflikter. Da vi er de eneste VISO-leverandører på dette område, forventer vi en fortsat stigning i henvendelser fra VISO. Niveaulet for henvendelser fra BFCK og københavner institutioner er dermed det samme som sidste år, hvorimod vi har fået over dobbelt så mange henvendelser fra VISO. Kategorien ”andre” fylder også mere i år, og er et udtryk for, at vi ofte dels bliver kontaktet af folk, vi normalt ikke har haft kontakt med. Det har eksempelvis været ansatte i Beskæftigelses og Integrationsforvaltningen, psykiatriske afdelinger, psykologer etc. Men det har også for en dels vedkommende været andre kommuner, der havde brug for telefonrådgivning.

Fordeling på socialcentre

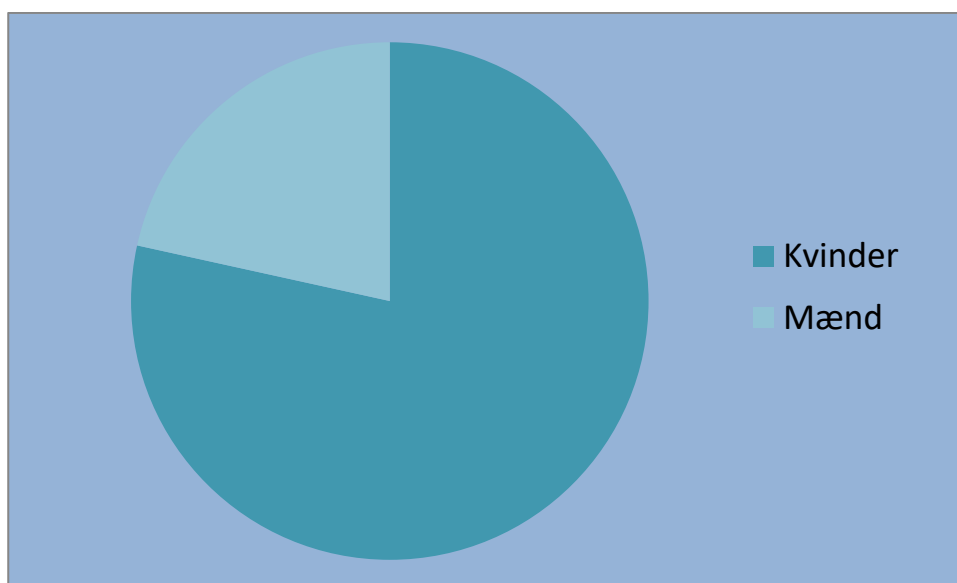
Det er ligesom sidste år, Nørrebro og Amager der bruger os mest. Bispebjerg har ikke brugt os så meget som de foregående år, mens Valby og Brønshøj/Husum/Vanløse er begyndt at bruge os mere. Vores oplevelse er, at det skifter meget efter, hvordan situation er på det enkelte socialcenter. Mange nye medarbejdere, der ikke kender os, betyder ofte, at socialcentre ikke bruger os helt så meget, ligesom meget stort arbejdspress ikke altid giver sagsbehandlere overskuddet til at ringe til os. Vi får næsten altid en tilbagemelding om, at det har været en stor hjælp at have os med inde over, og når vi f. eks. har mæglingsforløb, hvor sagsbehandler ikke sidder med ved alle møder, kan de opleve at noget af arbejdet bliver løftet af deres skuldre.

Alder, køn og etnicitet

Vi har i år fået over dobbelt så mange henvendelser angående unge mellem 12 og 18 år i forhold til sidste år, og denne gruppe udgør en større procentdel end sidste år, af de henvendelser vi har fået, hvorimod de andre grupper udgør den samme procentmæssige fordeling som forrige år. Diagrammet snyder lidt, da det umiddelbart ser det ud som om, at vi har fået færre henvendelser angående børn under 12 år, men en hel del af de henvendelser vi har fået, hvor vi ikke kender alderen, handler om mindre børn, og er derfor opført under ukendt.

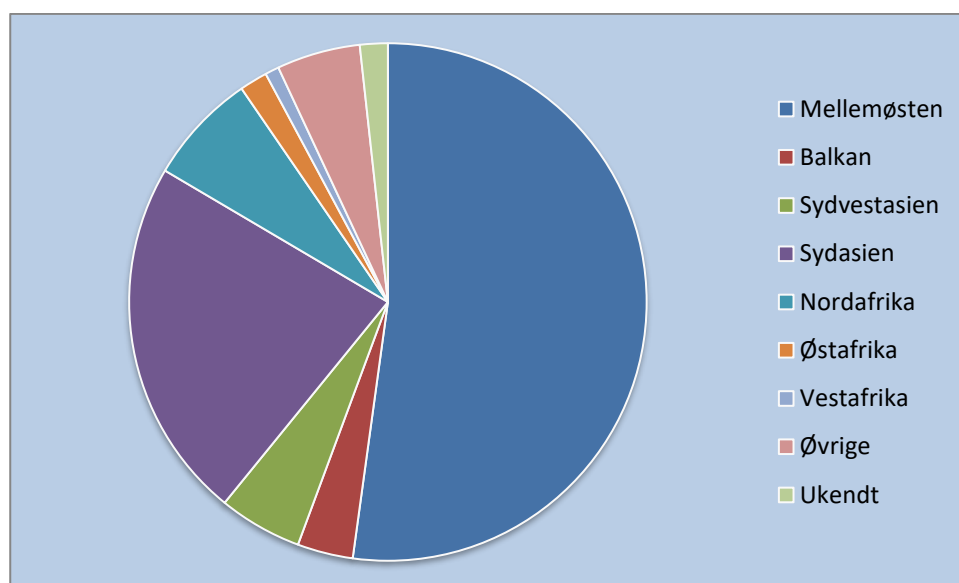
Fordeling på køn

Piger udgør langt hovedparten af de unge, vi får henvendelser om, hvilket er det samme billede, vores samarbejdspartner i eksempelvis Landsorganisationen for kvindekrisecentre (LOKK) og Rehabiliteringscenteret for etniske unge (RED) ser, og som vi har set de foregående år. Als Research gennemførte sidste år en stor kvantitativ undersøgelse blandt 3000 unge mellem 15 og 20 år om social kontrol. Den undersøgelse viste ikke overraskende, at kontrollen i forhold til pigerne har en anden karakter end kontrollen i forhold til drengene, men den viste også at lige så mange drenge som piger – nemlig 25% af alle unge med etnisk minoritetsbaggrund frygter tvangsægteskab. Det er et væsentligt højere tal, end vi havde troet, og derfor undrer det os, at det er så få mænd og drenge, der søger hjælp. Vi ved, at drenge og mænd i mindre grad end piger og kvinder, søger hjælp, hvis de har problemer. Så det kan være en forklaring på, at etniske minoritetsdrenge og mænd ikke fylder så meget i vores statistikker. En anden forklaring kan være, at de selv får det løst, får hjælpen andre steder, eller simpelthen affinder sig med ægteskaberne, fordi de stadig har nogle andre friheder, end kvinderne har.

Als research undersøgelse viste, at 1/3 del af drengene med etnisk minoritetsbaggrund har holdninger, der understøtter, at piger og drenge ikke skal have de samme rettigheder. Vi har desværre haft rigtig mange sager i år, hvor det er brødre, der kontrollerer deres søstre - også i form af vold. Spørgsmålet er så selvfølgelig, hvad der får dem til det. Der er formentlig mange svar på dette spørgsmål. Mange af de storebrødre, vi har mødt, har givet udtryk for, at de kontrollerer deres søstre og "sætter dem på plads", fordi de mener, at deres søstre ikke opfører sig som "dydige, muslimske piger". Flere brødre har også fortalt os, at de var nødt til at kontrollere deres søstre og sætte dem på plads, fordi deres venner ellers ville miste respekt for dem. I nogle af de sager, vi har været inde i, har forældrene været skilt, og storebror har virket, som om han forsøger at overtage fars rolle. I andre sager får man indtryk af en svag bror, der ikke har kunnet klare sig andre steder end på gaden, og en af de måder, han hævder sig på, er ved at rende rundt og kontrollere sin søster. Men vi har eksempelvis også set brødre, der blev boende hjemme for at beskytte små søskende mod fars vold selvom det gik ud over dem selv.

Fordeling efter etnicitet

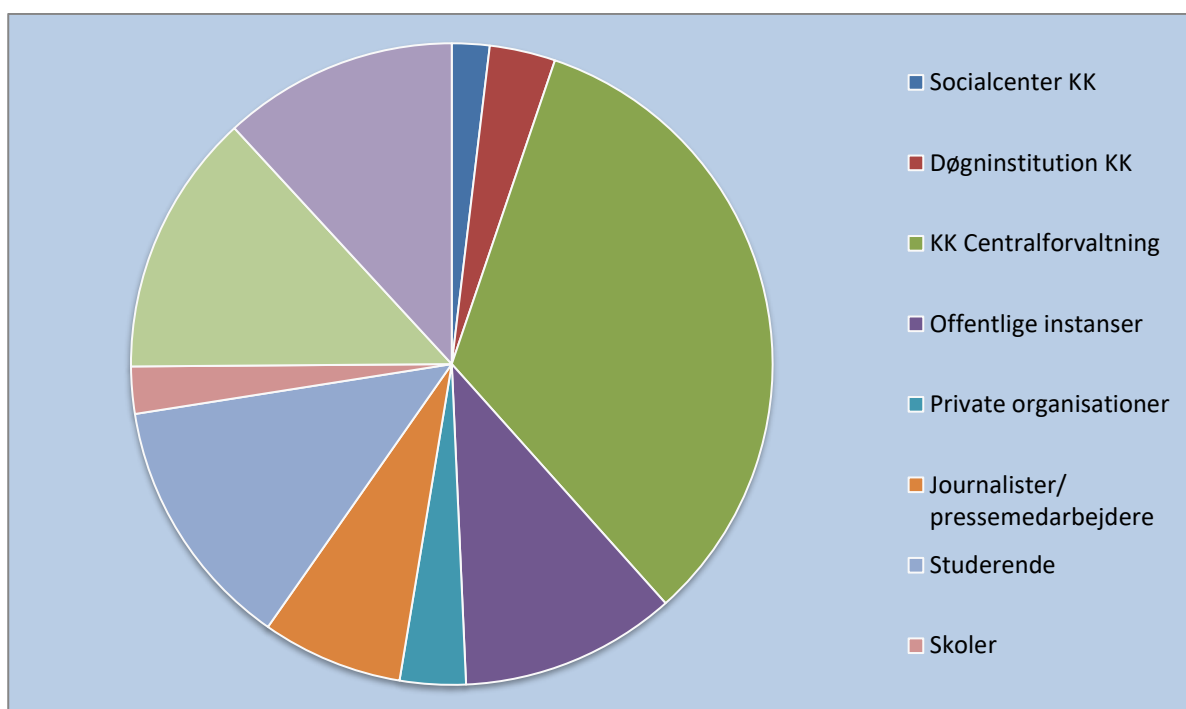
De fleste sager, vi har fået i år, har især omhandlet unge med baggrund i Mellemøsten og også en del fra Sydasien. Den procentvise fordeling af etnicitet for de andre regioner den samme som sidste år.

Undervisning og informationsarbejde

Etnisk Konsulentteam får en del henvendelser, der ikke handler om personsager, men er af en mere general karakter. I 2012 fik vi 207 af den slags henvendelser. En stor del af dem var forespørgsler til teamets funktion og arbejde, til arbejdet med etniske minoriteter og til social kontrol.

I det sidste kvartal af 2012 har vi holdt en del møder med Center for inklusion og beskæftigelse i Beskæftigelses og integrationsforvaltningen i forbindelse med udarbejdelse af handleplanen ”Det gode ungdomsliv – forebyggelse af social kontrol”. Center for Inklusion og beskæftigelse har været interesseret i at inddrage vores viden, erfaring og ideer, og det har ført til et tæt og godt samarbejde på tværs af forvaltninger.

Fordeling af ydelser på rekvirenter

Vi har igen i år fået en del henvendelser fra vores egen forvaltning og fra andre forvaltninger i kommunen, som har omhandlet vores arbejde, eller kommunens arbejde i det hele taget med etniske minoritetsfamilier. Offentlige instanser dækker i vores statistik over henvendelser fra ministerier, sundhedsplejersker, SSP m. m. Private organisationer har f. eks. været Landsorganisationen af kvinde krisecentre (LOKK), som vi har et tæt samarbejde med.

Vi har også haft en del henvendelser fra pressen – vi har bl. a. været i TV2 nyhederne i forbindelse med et indslag om genopdragelsesrejser, hvor vi skulle tale ud fra en ekspertposition. Der er også skoler der har henvendt sig, som især har været interesseret i at høre, hvordan de kunne takle

problematikker inden de voksede sig for store. VISO får vi generelt flere og flere sager gennem fra andre kommuner i landet, og vi har også igen i år været ude og undervise flere gange i VISO regi.

Studerende får vi altid en del henvendelser fra, og vi prioriterer dem, fordi vi synes, det er vigtigt, at flere får et bedre kendskab til området, og i håb om, at de kan være med til at udbrede dette og huske, at vi kan bruges, når de senere skal ud og virke som socialrådgiver eller pædagog. Andre dækker over private konsulentfirmaer, politiet, politikere og andre der falder uden for kategorierne.

Ydelser

Også for denne type henvendelser gælder det, at de fleste foregår ved telefonsamtale, eller mailforespørgsel, men vi har i 2012 også været ude og undervise 13 gange. Det har været hele dage eller blot en eftermiddag eller aften. Derudover er vi blevet interviewet en del gange både af pressen, men også af studerende. Vi har haft besøg fra udlandet nogle gange – bl. a. to delegationer fra norske ministerier, der gerne ville drage nytte af vores erfaringer. Vi har også selv deltaget i et nordisk møde for NGOer, der arbejder med æresrelaterede konflikter i Finland og ser frem til samarbejdsrådet i Norge, indkaldt af ministerier deroppe i februar.

Vi har deltaget i adskillige konferencer og workshops. Bl. a. var vi indbudt til møde forud for udarbejdelsen af Socialministeriets strategi i forhold til æresrelaterede konflikter, og det er glædeligt, at de har lyttet til alle os fagfolk, så man tydeligt kan se vores fingeraftryk på strategien, som den ser ud nu.

Etnisk Konsulentteam – hvad for en slags konsulenter er vi?

I år har vi afsluttet en toårig narrative konsulentuddannelsen på DISPUK. Uddannelsen har været brugbar for os på mange måder. Den har skærpet vores opmærksomhed på, hvilke fordele og ulemper, der er ved at agere som henholdsvis proceskonsulent og ekspertkonsulent, og at vi ofte i et konsulentforløb pendler mellem disse to former for konsulenttydelser. Uddannelsen har således gjort os skarpere på at forventningsafstemme med fagfolk, der ringer og beder om vores hjælp. Hvad enten der er tale om 10 minutters telefonrådgivning, konsulentbesøg eller et længere undervisningsforløb, forsøger vi at forventningsafstemme, om det er ekspert eller procesbistand, eller begge dele, der er behov for: Har de brug for gode råd, baseret på vores erfaringer og teoretiske indsigt i forhold til for eksempel tvangsægteskab eller genopdragelsesrejser? Eller har de i højere grad brug for at blive coachet, så det bliver klarere for dem, hvad det næste skridt, de vil foretage sig er? Oftest har fagfolk brug for begge dele. Det er vores erfaring, at hvis vi spørger

nysgerrigt ind til den viden og de færdigheder, fagpersonen allerede har i forhold til en given problemstilling, så er det også lettere for dem at koble den til den ekspertviden, vi byder ind med.

Når vi tager på konsulentbesøg og laver trusselsvurdering, benytter vi os ofte af Signs of Safety som metode til at få afdækket risikoen for, at den unge bliver tvangsgift, sendt til hjemlandet mod sin vilje eller hvor meget den unge tager skade af den sociale kontrol, de udsættes for. Signs of Safety er en metode til at afdække bekymringer, det der fungerer og mulige handlingstiltag i forhold til familier. Det er vores erfaring, at det at samle fagfolk (lærere, pædagoger, sagsbehandler), den unge og forældrene i en Signs of Safety proces giver et nuanceret og grundigt billede af bekymrings- eller trusselsniveauet. Når vi faciliterer trusselsvurderingsprocesser, er vores udgangspunkt, at det er fagfolkene omkring de unge og den unge selv, som sidder inde med viden om den unge og den unges familie og dermed også dem, der har det største indblik i, hvad det er den unge bliver udsat for. Ved at systematisere og kategorisere den indsamlede viden og stille skalerings spørgsmål til hver enkelt bekymring, er det vores erfaring, at det bliver tydeligt for fagfolk, hvor højt trusselsniveauet er, og hvordan der skal handles på det.

En stor del af de forældre, vi møder, har post traumatisk stress syndrom, og vi har derfor været interesserede i at blive klogere på det at arbejde med traumatiserede familier. Derfor har vi i år deltaget i to kurser om at arbejde med traumatiserede familier

Planerne for 2013

Den 14. januar 2013 besluttede Beskæftigelse og integrationsudvalget at iværksætte ”Handleplan – Det gode ungdomsliv – forebyggelse af social kontrol”. I handleplanen er der afsat midler til, at vi kan komme ud og holde oplæg for lærere, klubber, jobkonsulenter og andre faggrupper, som møder unge, der bliver udsat for social kontrol. Med handleplanen bliver det også muligt for personale i Børne- og ungdomsforvaltningen og Beskæftigelses og Integrationsforvaltningen at gøre brug af Etnisk Konsulentteams akutberedskab, ligesom vi nu er det for socialforvaltningen. Vi ser frem til at høre om og lære af andre faggruppers erfaringer med social kontrol, og vi håber på at kunne være med til at forebygge voldsom social kontrol ved at klæde skolelærere og klubpædagoger på til at spotte social kontrol og hjælpe den unge og den unges familie, før kontrollen bliver så voldsom, at den unge bliver skadet og ønsker at bryde med familien. Der ud over håber vi, at blive klogere på, hvilken slags social kontrol de ser, hvilken form for sagssparring de har brug for, og hvad de gør, som virker, som hjælper den unge og den unges familie. Den viden, vi får indsamlet om, hvad der virker, ønsker vi efterfølgende at udbrede, når vi er ude og holde oplæg. Endeligt har vi et håb om, at vores samarbejde med klubpersonale kan give os indsigt i, hvordan drengene oplever social kontrol. Både den, de bliver udsat for, og den de udøver. Får drengene den hjælp de har brug for? Hvilken hjælp savner de?